

Handlingsplan för Socialförvaltningens arbete mot våld i nära relation Socialförvaltningen 2018-2020

Dnr: SOCN 2018:38-759

Godkänd av socialnämnden 2018-08-15 § 135

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1.	Regler för handlingsplanen.....	3
1.2.	Kvalitetssäkring.....	3
2	Syfte.....	4
3	Mål.....	4
3.1.	Målgrupper.....	4
4	Mäns våld mot kvinnor.....	4
5	Våld i nära relation.....	5
5.1.	Särskilda grupper utsatthet.....	6
5.2.	Barn och unga som upplevt våld.....	6
5.3.	Hedersrelaterat våld och förtryck.....	6
5.4.	Våld i samkönade relationer.....	7
5.5.	Våldsutövare.....	7
6	Ansvar och samverkan.....	7
6.1.	Lokal samverkansgrupp.....	7
6.2.	Kommunens ansvar.....	8
6.2.1.	Relationsvåldsteamet.....	8
6.3.	Landstingets ansvar.....	8
6.4.	Tandvårdens ansvar.....	8
6.5.	Polisens ansvar.....	9
6.6.	Åklagarmyndighetens ansvar.....	9
7	Resultatmål.....	9
	Källförteckning.....	13
	Bilaga 1 – strukturerade riskbedömningsinstrument.....	15
	Bilaga 2 – insatser inom relationsvåldsteamet.....	16
	Bilaga 3 – att fråga om våldsutsatthet i klientmöten.....	17

1 Inledning

Våld i nära relationer är ett stort samhälls- och folkhälsoproblem, ett allvarligt brott och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Våldet kan vara fysiskt, psykiskt, sexualiserat, ekonomiskt, materiellt, latent, funktionshinderrelaterat och/eller hedersrelaterat. Konsekvenserna av våld i nära relationer påverkar hela samhället. För att bekämpa våld i nära relationer krävs ett förebyggande arbete samt kvalitetssäkrade insatser till både våldsutsatta och till våldsutövare. Enligt 5 kap 11 § SoL ska socialförvaltningen särskilt beakta att kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för/bevittnat våld av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp. Att erbjuda och ge insatser till den som utövar våld är dessutom en viktig del i det förebyggande arbetet och kan indirekt även ses som en insats för att den som utsätts för våld inte ska riskera att bli utsatt på nytt och för att barn inte ska behöva uppleva våld.

Handlingsplanen, som gäller åren 2018-2020, är grunden i relationsvåldsteamets arbete för att stärka stödet till personer som lever med våld i nära relationer. Syftet med handlingsplanen är att socialförvaltningen ska fullgöra sina skyldigheter enligt socialtjänstlagens brottsofferparagraf och att socialförvaltningens insatser är av god kvalitet. Planen kommer att vara grunden för hur utvecklingsarbetet med våld i nära relationer kommer utformas under verksamhetsåren 2018-2020.

Handlingsplanen har upprättats i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd gällande våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) och Socialstyrelsens handbok *Våld* (2015). Den tar också stöd i regeringens skrivelse *Makt, mål och myndighet – en feministisk politik för en jämställd framtid* (Skr. 2016/17:10) och *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck* (SOU 2015:55). Handlingsplanen syftar också till att främja arbetet med artikel 22 som berör könsrelaterat våld i *Den Europeiska Deklarationen för Jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå* (2009) och som behandlas i *Handlingsplan för jämställdhet enligt CEMR* och Katrineholms kommunfullmäktige 2017-12-18.

1.1. Regler för handlingsplanen

Handlingsplanen ska godkännas av socialförvaltningens ledningsgrupp och fastställas av socialnämnden i Katrineholms kommun.

Handlingsplanen följs upp och revideras vid behov i slutet av varje år. Versionsbeteckningen ska uppdateras och ändringen ska tydligt framgå i det reviderade dokumentet. Handlingsplanen ska vara känd och förankrad hos all personal i organisationen. Lämplig kommunikationskanal för detta är socialförvaltningens avdelningsmöten. Ansvariga för implementering av handlingsplanen är socialförvaltningens avdelningschefer.

1.2. Kvalitetssäkring

För att säkerställa att socialförvaltningens verksamheter uppfyller de mål som handlingsplanen satt upp är kvalitetssäkringsarbetet viktigt. Kvalitetssäkring av denna handlingsplan sker genom att:

- Handlingsplanens mål och aktiviteter ska integreras i socialförvaltningens styrnings- och ledningssystem i samband med socialförvaltningens verksamhetsplanering.
- Relationsvåldsteamet följer upp handlingsplanen i december varje år. Vid behov görs en revidering av handlingsplanen.

2 Syfte

Syftet med Socialförvaltningens handlingsplan är att anställda inom förvaltningen ska ha god kännedom om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation. Kunskapen ligger till grund för att förebygga våld i nära relationer och särskilt uppmärksamma kvinnor som utsätts för våld och barn som upplevt våld samt säkerställa att de får stöd och hjälp. Våldet ska förebyggas och upprepning ska förhindras. Kompetensen ska öka inom socialtjänsten, arbetet ska utvecklas, samordnas och genomföras i enlighet med lagstiftning och styrdokument.

3 Mål

Det övergripande målet är att våld i nära relation ska upphöra i Katrineholm. Våldsutsatta och våldsutövare ska erbjudas råd, stöd och hjälp av god kvalitet. Genom samverkan och samarbete mellan myndigheter och organisationer ska arbetet utvecklas och resurserna användas optimalt.

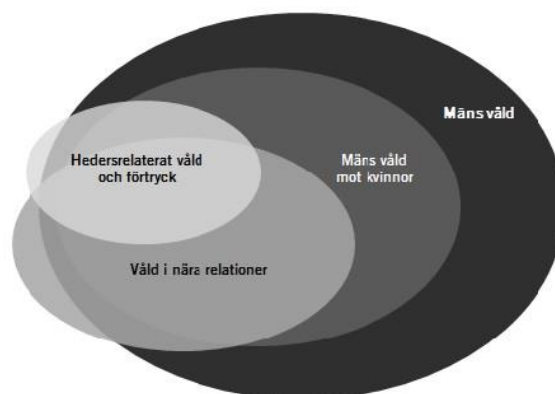
Kunskaps- och kompetensnivån ska vara hög och anpassad till verksamheternas inriktning och innehåll. Detta gäller alla verksamheter inom socialtjänstens ansvarsområden.

3.1. Målgrupper

Handlingsplanens målgrupp är de vuxna kommuninvånare som har varit utsatta för våld i nära relation samt barn och ungdomar som har upplevt eller själva varit utsatta för våld i nära relationer. Handlingsplanen omfattar även personer som utövar våld i nära relationer och som behöver råd och hjälp för att ta ansvar för sitt handlande för att upphöra med våldet.

4 Mäns våld mot kvinnor

Våld i nära relation kan drabba vem som helst. Kvinnor är dock kraftigt överrepresenterade som offer för våld i nära relationer. Enligt figuren nedan ser vi även att män är övervägande majoritet av de som utövar våldet i nära relation. Detta våld handlar om makt och kontroll och är i grunden ett jämställdhetsproblem.

Källa: SOU 2015:55

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem och ett hot mot kvinnors och barns hälsa, välbefinnande och liv. Våldet ger allvarliga hälsomässiga, sociala, ekonomiska och juridiska konsekvenser, såväl för individen som för samhället. Våld och andra övergrepp mot kvinnor och barn är idag enligt regeringen den mest akuta jämställdhetsfrågan (SOU 2015:55).

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 anger att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Detta är en grundläggande värdering i arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. Alla former av våld mot kvinnor är en form av könsrelaterad diskriminering, ett hinder för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Alla ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet (FN, 1948).

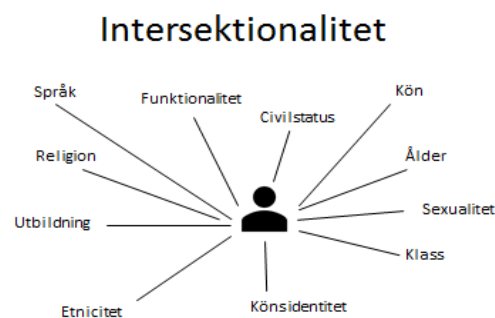
År 1993 antog FN:s generalförsamling Deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor. Deklarationen innebär att våld mot kvinnor inte är en privat angelägenhet. Våld mot kvinnor är enligt deklarationens första artikel ”varje könsbetingad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat.” (FN, 1993).

Regeringen har ställt upp sex jämställdhetspolitiska mål. Det sjätte målet anger att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (Jämställdhetsmyndigheten 2018). Regeringen har även tagit fram *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor*. Strategin är tioårig och träder i kraft 1 januari 2017 (Skr. 2016/17:10).

5 Våld i nära relation

Vi kan därmed se att mäns våld mot kvinnor är det största strukturella problemet gällande våld i nära relation, men alla kan drabbas. Alla som utsätts för våld i nära relation är brottsoffer och socialtjänsten har en skyldighet att erbjuda alla adekvat stöd och hjälp utifrån den enskildes våldsutsatthet. Våld i nära relation innebär allt det våld som utövas av en närstående, det kan vara en partner, familjemedlem eller släkting (Våld, 2015).

Våld är ett utövande av makt. Kön är en viktig maktaspekt i ojämsställda samhällen men det finns fler kategorier än kön som påverkar hur mycket makt en individ har i en relation, något som brukar beskrivas med termen intersektionalitet (SOU 2015:55).

Alla de olika kategorierna påverkar vilken maktposition någon har och hur en blir bemött i olika situationer. Det kan användas för att förklara varför våld i andra former än mäns våld mot kvinnor fortfarande kan handla om ett utövande av makt, exempelvis när det kommer till särskilt sårbara grupper eller våld i samkönade relationer (ibid.).

Våld i nära relationer är ett myndighetsgemensamt ansvar då behovet av myndighetskontakter är omfattande. De drabbade kan behöva insatser från exempelvis socialtjänsten, hälso- och sjukvården, polisen, åklagare, domstolen, skatteverket, migrationsverket, skolan och kriminalvården. Valfungerande stödinsatser för drabbade förutsätter samverkan mellan myndigheter och ideella organisationer som bedriver stödarbete inom området.

Omfattningen av våldet är svår att beräkna, då det fortfarande finns stora mörkertal. Enligt en undersökning från år 2012 uppger 3,9 % av de som utsattes för brott i nära relation att de anmälde brottet (BRÅ, 2017). 2016 anmäldes 12431 fall av fysiskt våld i nära relation, där 10417 av de utsatta var kvinnor och 2014 män. Samma år anmäldes 1886 fall av grov kvinnofridskränkning (BRÅ, 2018).

5.1. Särskilda grupper utsatthet

I propositionen *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor* (2006) tar regeringen upp några olika grupper som ses som särskilt sårbara: kvinnor med missbruksproblematik, kvinnor med funktionsnedsättning, HBTQ-personer, äldre kvinnor, kvinnor med utländsk bakgrund samt kvinnor som lever i en hederskontext. Det särskild sårbarhet innebär är att de som tillhör dessa grupper har svårare att ta sig ur en våldsam relation och har svårare att söka hjälp. Det kan också innebära att dessa kvinnor kan stå i starkare beroendeställning gentemot sina närstående. Dessa personer kan även riskera att bli bemötta med okunskap och fördomar i mötet med myndigheter. Det är dock viktigt att komma ihåg att det inte innebär att alla individer som tillhör någon/några av dessa grupper per automatik är särskilt sårbara utan att det handlar om gruppen i stort (prop. 2006/07:38 s 16 ff).

Kunskapen om särskilt utsatta grupper är viktig för att vara medveten om att det krävs särskilt stöd till dessa grupper samt att socialtjänsten måste arbeta för att nå dessa grupper på ett mer effektivt sätt då de inte har samma möjligheter att tillgodogöra sig information rörande deras rättigheter.

5.2. Barn och unga som upplevt våld

Numera används begreppet barn som upplevt våld, istället för som tidigare barn som bevittnat våld. Detta grundar sig i att barn som lever i familjer där det förekommer våld inte enbart är passiva vittnen utan påverkas av våldet, att se en anknytningsperson bli utsatt för våld upplevs ofta värre för barn än när våldet riktas direkt mot dem (NCK, 2018a).

Barn som lever med våld i hemmet löper en stor risk för att drabbas av olika former av psykisk ohälsa som till exempel depressioner, aggressivitet, anknytningssvårigheter, PTSD eller andra allvarliga tillstånd. Barn som far illa har en lagstadgad rätt att erhålla samhällets skydd och stöd. Samhället har en uppgift att uppmärksamma barn som lever under svåra omständigheter eller riskerar att fara illa. Barnens situation får inte glömmas när de upplevt våld. Barnens behov av skydd och stöd ska bedömas för att de ska kunna erbjudas hjälp både i den akuta situationen och på längre sikt. Barn som upplevt våld ska ses som brottsoffer enligt Socialtjänstlagen 5 kap 11 § och har sedan 2006 rätt att ansöka om brottsskadeersättning (ibid.).

5.3. Hedersrelaterat våld och förtryck

”Hedersrelaterat våld och förtryck, liksom mäns våld mot kvinnor generellt, har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld.” (Skr.2007/08:39).

Även kvinnlig könsstypning är en form av hedersrelaterat våld och förtryck som ofta drabbar flickor i spädbarnsålder men kan ske upp i tonåren. Övergreppet kan innebära allvarliga fysiska konsekvenser och psykisk ohälsa i form av traumasymptom och svårigheter till sexuellt umgänge. Tvångsgifte är en annan form av hedersrelaterat förtryck som drabbar både unga män och kvinnor (Länsstyrelsen Östergötland, 2018; Skr.2007/08:39).

För mer information se Socialförvaltningens handlingsplan för hedersrelaterat våld och förtryck 2018-2020.

5.4. Våld i samkönade relationer

Våld i samkönade relationer utövas på samma sätt som inom heterosexuella parrelationer. Det är svårt att säga något om prevalensen gällande våld i samkönade relationer då forskningen är begränsad och de studier som finns har stora variationer i sina resultat. Dessutom riskerar samhällets heteronorm att påverka vår syn på våld i samkönade relationer så tillvida att vi inte tolkar det som våld i nära relation utan snarare våld mellan vänner, om våldet alls blir synliggjort (NCK, 2009). Heteronormen gör även att de som lever i samkönade relationer ofta upplever att de stödsatser som samhället erbjuder inte är riktade till dem. HBTQ-personer som lever i en hederskontext löper även en stor risk att utsättas för våld på grund av sin sexualitet eller könsidentitet (RFSL, 2016). Sedan 2007 ingår våld i samkönade relationer i *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*, Skr 2007/08:39.

5.5. Våldsutövare

Istanbulkonventionen, *Europarådets konvention om att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet*, från 2011 påvisar behovet av insatser riktade till män som utövar våld. Våld i nära relation har i hög utsträckning bevisats vara ett upprepningsbrott och således kan insatser som syftar till att förebygga återfall och förändra ett våldsamt beteende ha stor betydelse för att våldet ska upphöra (Europarådet, 2011).

6 Ansvar och samverkan

Polisen, åklagaren, brottsoffermyndigheter, kriminalvården, socialtjänsten och sjukvården samt länsstyrelsen har särskilt ansvar att bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Även andra aktörer och ideella organisationer, t.ex. kvinnojouren har en viktig roll i detta arbete.

Behovet av myndighetskontakter hos våldsutsatta är många gånger väldigt omfattande, de som är utsatta för våld är ofta aktuella hos flera myndigheter. Vård, stöd och skydd för de som utsätts för våld förutsätter samverkan, brister i samverkan kan leda till allvarliga konsekvenser för den enskilde.

6.1. Lokal samverkansgrupp

Relationsvåldsteamet på Socialförvaltningen samordnar två gånger per termin en lokal samverkansgrupp. Syftet med samverkan är kunskapsspridning, nätverkande samt att stödja varandra i utformandet av handlingsplaner och rutiner. I samverkansgruppen ingår representanter från socialtjänst, skola, vård och omsorg, frivård, polis, landstinget, Brottsofferjouren och Kvinnojouren Miranda. Representanterna kommer från KfV-regionen.

6.2. Kommunens ansvar

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de människor som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Kommunens ansvar omfattar även människor som är eller har varit utsatta för brott. I Socialtjänstlagen står det:

”Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden skall också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp.” (5 kap 11 § SoL).

6.2.1. Relationsvårdsteamet

Socialförvaltningens öppenvård har ett relationsvårdsteam där insatser riktade till våldsutsatta barn och vuxna samt våldsutövare samordnas.¹ Relationsvårdsteamet samordnar även Socialförvaltningens övergripande arbete kring våld i nära relation vilket omfattar förvaltningens handlingsplaner, förvaltningsövergripande kompetensutveckling och omvärldsbevakning. Relationsvårdsteamet samordnar även ett våldsteam med representanter från stora delar av förvaltningen för att arbeta med frågan, samt ett hedersteam för att bredda kompetensen kring hedersrelaterat våld och förtryck.

6.3. Landstingets ansvar

Hälso- och sjukvårdens ansvar är att upptäcka och identifiera våld i nära relation. Hela sjukvården kan komma i kontakt med personer som utsatts för våld, exempelvis akutvården, kvinnokliniken, psykiatrin, barnmorskemottagningen och familjeläkarmottagningarna. Sjukvårdens personal har ansvar för att känna igen, förstå våldet samt informera om möjligheten till stöd hos Relationsvårdsteamet.

Landstinget har program för sjukvårdens arbete med personer utsatta för våld i nära relation. Det har även ett handlingsprogram till stöd vid misstanke om barn som far illa. Gemensamt för dessa är att öka kunskapen och förbättra beredskapen kring kvinnor och barn som utsätts för våld.

Landstinget kan vara behjälpligt med att dokumentera skador hos våldsutsatta. Personal har även ett ansvar att ställa frågan om våldsutsatthet i anamnesen samt anmäla oro för barn enligt 14 kap 1 § SoL.

6.4. Tandvårdens ansvar

Nationellt centrum för kvinnofrid och Socialstyrelsen har lanserat en webbplats till stöd för tandvården att upptäcka patienter som utsatts för våld i nära relationer. Tandvården kan göra en insats i arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn genom att medverka till tidig upptäckt, behandling och dokumentation av skador. Därför är det viktigt att det finns kunskap om våld och rutiner för hur man ställer frågor till patienterna och hanterar svaret (NCK, 2018b).

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer omfattar även tandvården samt att den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:15) tar upp tandvården som en viktig instans för upptäckt av våld i hemmet.

---

¹ Bilaga 2

Tandvården kan vara behjälplig med att dokumentera tandskador hos våldsutsatta. Personal har även ett ansvar att anmäla oro för barn enligt 14 kap 1 § SoL.

6.5. Polisens ansvar

Många brott, allt från ofredande till mord, kan vara aktuella. Även upprepade brott av olika karaktär riktade mot en kvinna i nära relation kan samlas ihop under rubriceringen grov kvinnofridskränkning. Polisanmälan kan göras av den våldsutsatta själv, men även av andra, som polis, grannar, anhöriga eller vänner. När ett våldsbrott anmäls görs en polisutredning, en så kallad förundersökning. Polisen rapporterar samtliga våldsbrott till socialnämnden då barn finns med i bilden enligt 14 kap 1 § SoL. Polisen ska även informera om möjligheten till stöd för både våldsutsatta och våldsutövare som erbjuds inom Relationsvåldsteamet.

6.6. Åklagarmyndighetens ansvar

Åklagarens ansvar inbegriper att leda polisens brottsutredning, fatta beslut om åtal ska väckas samt att föra talan i domstol. Åklagaren har även ett ansvar att förmedla information gällande utredning samt varför utredning läggs ned samt om möjliga skadeståndsanspråk.

Åklagarmyndigheten fattar även beslut om kontaktförbud. Våldsbrott i nära relation faller under allmänt åtal.

7 Resultatmål

Vision: Ingen ska utsättas för våld i nära relation.

Delmål: Att alla som arbetar på socialförvaltningen ska ha kunskap kring våld i nära relation.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Socialnämnden ska implementera handlingsplanen i organisationen.	Gå igenom handlingsplanen på APT på respektive avdelning	Avdelningscheferna	2018
All personal ska ha god kompetens gällande mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer	All personal ska få grundläggande utbildning rörande våld i nära relation. All anställd personal ska genomgå NCK:s webbutbildning om våld.	Relationsvåldsteamet Enhetschef	Kontinuerligt 2020
Det ska finnas rutiner inom samtliga arbetsgrupper att fråga klienter om våldsutsatthet	Utforma rutiner inom våldsteamet	Enhetschefer för respektive arbetsgrupp	2018

Att det ska finnas personal med kompetens att genomföra riskbedömningar enligt standardiserade metoder	När kompetensbortfall sker ska det kompenseras genom adekvat utbildning.	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt
All personal inom Socialförvaltningen ska hålla sig ajour med kunskapsläget, rutinerna samt juridiska förändringar	Deltagarna i Vårdsteamet ska förmedla det som delges på möten till respektive arbetsgrupp	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt

Delmål: Barn i familjer där våld förekommer ska särskilt uppmärksammas och erbjudas stöd och hjälp på Socialförvaltningen

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Barn och ungas behov av skydd och stöd ska bedömas enligt kvalitetssäkrade metoder	Utforma frågor för att synliggöra våldsutsatthet i en förhandsbedömning. Utredning ska göras enligt vedertagna metoder	Barn, unga, vuxna: socialsekreterare som arbetar med barn och unga	2018 Kontinuerligt
Barn och unga ska erbjudas stöd utifrån behov	Socialsekreterare som arbetar med barn informerar om möjligheten att få stödinsatser för barnen Socialsekreterare utreder och beslutar om bistånd/åtgärd	Barn, unga, vuxna: socialsekreterare som arbetar med barn och unga	Kontinuerligt
Barn och unga ska erbjudas trappansamtal		Öppenvården	Kontinuerligt

Delmål: Personer som utsätts för våld i nära relation ska få ett gott bemötande av kompetent personal och erbjudas ett samlat stöd och skydd utifrån sina behov.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Våldsutsatta erbjuds akut adekvat skydd utifrån deras våldsutsatthet	Genomföra riskbedömning, vid behov ska skyddat boende erbjudas	Vuxenhandläggare, ekonomiskt bistånd om det är aktuellt med ekonomiskt stöd	Kontinuerligt
Våldsutsatta erbjuds behovsanpassat stöd enskilt eller i grupp	Bedömning av insats görs i samråd med vuxenhandläggare, vid biståndsinsats. Vid öppet intag gör Relationsvåldsteamet den bedömningen.	Relationsvåldsteamet.	Kontinuerligt

Delmål: Personer som utövar våld i nära relation ska få ett gott bemötande av kompetent personal och erbjudas stöd utifrån sina behov

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Våldsutövare erbjuds enskilt stöd enligt Samtal om våld	Bedömning görs huruvida insatsen är lämplig	Relationsvåldsteamet	Kontinuerligt

Delmål: Socialtjänstens insatser för våldsutsatta barn, våldsutsatta vuxna och våldsutövare ska följas upp

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Insatser ska följas upp	Verksamheterna ska årligen i sina avstämningar beskriva hur de arbetat med våld i nära relationer under året	Samtliga verksamhetschefer	Redovisas till bokslut

Delmål: Alla medborgare i Katrineholm ska veta att de kan vända sig till socialförvaltningen för att få hjälp om de utsätts för våld i nära relationer

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Relationsvåldsteamet ska etableras och vara en välkänd verksamhet för kommunens medborgare.	Information ska finnas på offentliga platser, vara lättillgänglig, lättläst och översatt till flera språk.	Kommunikatör, Relationsvåldsteamet	2020

Övrigt

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Upprätthålla samverkan med andra förvaltningar, myndigheter och frivilligorganisationer	Samverkansmöten två gånger per termin	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt
Öka kompetensen om våld i nära relation i Socialnämnden	Anordna en information på socialnämnden	Avdelningschefen för öppenvården	2018

Källförteckning

BRÅ (2017) ”Våld i nära relationer”. URL: <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html> (hämtat 2018-02-12)

BRÅ (2018) ”Anmällda brott” URL: <https://www.bra.se/brott-och-statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html> (hämtat 2018-02-12)

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå: en deklARATION som uppmanar Europas kommuner och regioner att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare. (2009). Stockholm: Sveriges kommuner och landsting

Europarådet (2011) *Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet.* Europarådets fördragsserie – nr. 210

FN (1948) *Den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna.*

FN (1993) *FN:s deklARATION om avskaffandet av allt våld mot kvinnor.*

Jämställdhetsmyndigheten (2018) ”Sveriges jämställdhetspolitik” URL: <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/om-jamstalldhet/sveriges-jamstalldhetspolitik/> (hämtat 2018-02-07)

Länsstyrelsen Östergötland (2018) ”Vilka konsekvenser kan det få?” URL: <http://www.hedersfortryck.se/hedersfortryck/konsstympning/vad-innebar-det-fysiskt/> (hämtat 2018-02-12)

NCK (2018a) ”Barn som upplever våld” URL: <http://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/barn-som-upplever-vald/barn-som-upplever-vald/> (hämtat 2018-02-12)

NCK (2018b) ”Tandvårdens ansvar” URL: <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/webbstod-for-varden/tandvardens-ansvar/> (hämtat 2018-04-12)

NCK (2009). *Våld i samkönade relationer: en kunskaps- och forskningsöversikt.* Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), Uppsala universitet.

Proposition 2006/07:38 s 16 ff. *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor.*

RFSL (2016) *Förtroende att stärka. Om hbtq-personers förtroende för olika samhällsinstanser och vad som behöver förändras.* [Stockholm]: RFSL

Skr. 2007/08:39 *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer.*

Skr.2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

SOSFS 2014:4. Socialstyrelsens föreskriver och allmänna råd. *Våld i nära relationer.*

SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Slutbetänkande av Utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor.

Våld: handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. (2015). Stockholm: Socialstyrelsen.

Bilaga 1 – strukturerade riskbedömningsinstrument

FREDA

FREDA är ett standardiserat bedömningsinstrument för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer som utarbetats av Socialstyrelsen. Instrumentet består av tre delar:

- FREDA-kortfrågor är ett stöd att identifiera våld i enskilda ärenden.
- FREDA-beskrivning är en hjälp att få en uppfattning om karaktären på det våld som förekommit eller förekommer.
- FREDA-farlighetsbedömning är ett redskap för att bedöma risken för fortsatt utsatthet och ska finnas som underlag för att bedöma behov av ökat skydd.

I bedömningsinstrumentet FREDA inryms många frågor om och aspekter av våld i nära relationer som kan ses som ett utbildningsmaterial, det kan hjälpa oss att upptäcka och fråga om våld av mer subtil art.

SARA:V3

SARA är ett evidensbaserat riskbedömningsinstrument utarbetat av fil.dr. P. Randall Kropp och fil.dr. Stephen D. Hart. Instrumentet är särskilt framtaget för att bedöma hot- och riskbild när det kommer till partnervåld. SARA:V3 är uppdelad i tre delar:

1. Typ av våld: bedömaren ska undersöka våldsutövarens motiv och hur våldet har sett ut, huruvida våldet har ökat i frekvens över tid etc.
2. Psykosociala problem: våldsutövarens status i samhället samt psykiska och fysiska mående beskrivs.
3. Sårbarhetsfaktorer hos offret: här undersöks den våldsutsattas grad av ambivalens, livssituation samt motivation att ta emot stöd och hjälp.

Utföraren av riskbedömningen ska även ge förslag på potentiella riskscenarion och hur riskerna ska hanteras.

PATRIARK

PATRIARK är ett evidensbaserat riskbedömningsinstrument utarbetat av fil.dr. P. Randall Kropp, fil.dr. Henrik Belfrage och fil.dr. Stephen D. Hart. Instrumentet är särskilt framtaget för att bedöma hot- och riskbild när det kommer till hedersrelaterat våld. Även PATRIARK är uppdelad i tre delar:

4. Typ av hedersrelaterat våld: bedömaren ska undersöka våldsutövarens motiv och hur våldet har sett ut, huruvida våldet har ökat i frekvens över tid etc.
5. Psykosociala problem: våldsutövarens status i samhället samt psykiska och fysiska mående beskrivs.
6. Sårbarhetsfaktorer hos offret: här undersöks den våldsutsattas grad av ambivalens, livssituation samt motivation att ta emot stöd och hjälp.

Utföraren av riskbedömningen ska även ge förslag på potentiella riskscenarion och hur riskerna ska hanteras.

Bilaga 2 – insatser inom relationsvårdsteamet

Insats för våldsutsatta barn

Trappan

Trappan-samtal består av tre steg: kontakt, rekonstruktion och kunskap. Utöver dessa tre steg tillkommer även för- och eftersamtal med barnets föräldrar. Barnsamtalen är jag-stödjande och anpassas efter barnets ålder och utvecklingsnivå. Arbetssättet är psykosocialt eftersom du beaktar både barnets inre och yttre omständigheter.

Trappan-samtal är varken utredning eller behandling utan det är en stödåtgärd med syfte att barnet gradvis ska få sätta ord på sina erfarenheter. Samtalen ger på det sättet barnet sammanhang i det som har hänt. Trappan-samtal inleds först när barnet lever skyddat från våld.

Insatser för våldsutsatta vuxna

Enskilt stöd

De enskilda samtalen utgår ifrån och fokuserar på klienten och det våld som denna upplevt. Det enskilda stödet kan också innehålla praktisk rådgivning och stöd vid kontakt med myndigheter. Klienten kan gå på stöd på öppet intag vid fem tillfällen, efter det krävs biståndsbeslut.

Kvinnogrupp Utväg Skaraborg

Gruppen syftar till att skapa ett interaktivt sammanhang som ger utrymme för våldsutsatta kvinnor för våldsutsatta kvinnor till självreflektion och återhämtning. Detta sammanhang är Utväg Skaraborgs kärna och utgör ett medel för att uppnå målet att kvinnorna ska uppnå möjlighet att leva ett liv utan våld och annat kränkande beteende. Gruppen

Insats för våldsutövare

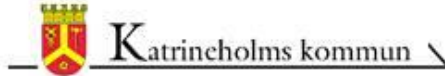
Samtal om våld

Samtal om våld är en behandlingsstruktur i moduler för professionellt behandlingsarbete med personer som utövat våld i nära relationer. Strukturen hjälper behandlaren att skapa en flexibel och individuellt anpassad psykologisk behandling. Behandlingen bygger på ATV:s behandlingsprinciper med tillägg av motiverande samtal, KBT, mindfulnessbaserade terapiformer och affektfokuserad terapi.

Bilaga 3 – att fråga om våldsutsatthet i klientmöten

Att ställa frågan om våldsutsatthet

Mäns våld mot kvinnor är vanligt förekommande i Sverige såväl som internationellt. Våldet har långtgående konsekvenser för hälsan, något forskningen bevisat i en mängd studier.

Det är svårt att berätta spontant om våldet och därför är det viktigt att vi som personal ställer frågan om våld och är beredda på att hantera svaret. Bästa sättet att få reda på om fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld föreligger är att ställa en direkt fråga till kvinnan enskilt och att använda auktoriserad tolk vid behov. Du kan alltid kontakta Relationsvåldsteamet i Katrineholms kommun eller Kvinnofridslinjen för konsultation.

